

ne gredó iste narodne pravice, kakor tem le? To bi bilo načelo Wolfovo in naših sovražnikov sploh. Mi Slovenci bi torej še tudi sedaj naj ne dobili tistih narodnih pravic v šolah, v uradih in v javnem življenju, kakor je uživajo Nemci, ker pre nimamo tako uglašenega jezika, ker ne gleštamó tolike umetnosti itd. kakor Nemci? Ali je to res, to je prašanje za-se. Pa če je res, kdo je tega kriv? Stoletja smo branili Nemce in Avstrijo zoper Turke, zraven tega in menda v zahvalo za svojo požrtvovalnost in zvestobo morali pogrešati vsakemu narodu najpotrebnejših sredstev, da si ohrani svoje bitje, in sedaj, ko izglajeni do smrti po kruhu drhtimo, naj bi zopet ponižno sprejeli kamen? Prvič bi to bila najgrja nehvaležnost, ki jo je svet videl, in drugič bi to bilo ravno tako, kakor če bi kdo djal: »Ti imaš, ker si doslej uže 20 let ubijal, tudi še zanaprej pravico ubijati,« ali: »Ker so te uže 20 let sovražili in preganjali, radi tega nimaš pravice zahtevati, da bi se ti godilo bolje.« Ali nam je pri takem načelu sploh mogoče priti kedaj do višje prosvete, do boljše bodočnosti? Če smo v krvnem in denarnem davku z Nemci in Lahi jednako »eljavni, hočemo tudi biti v pravicah. Grof Thun nam nima deliti milosti, ampak dati, kar nam gre; do popolne enakopravnosti imamo pravico, in to zahtevamo za se z vso odločnostjo. Nič na svetu nas ne pripravi, da odstopimo. Če pa grof Thun ni tako hudo mislil, tem bolje.

Vsekakor pa nam bode treba biti pripravljenim. Da bodemo dovolj močni, ako bi se nam bilo treba upirati zoper krivično nam izvedbo jezikovne enakopravnosti, oklenimo se slovanskih bratov še tesneje in sveto si obljubimo nerazrušno vzajemnost!

Pisma s Kranjskega.

V.

Pretekli teden so se vršile v Ljubljani volitve v mestni odbor. Te volitve so jako zanimive, ker so nekaka ilustracija sedanjega položaja na Kranjskem.

V spravnem programu je tudi točka, da obe stranki tudi v »spravi« ohranita svoje postojanke. Iz tega je seveda sledilo, da mestni zbor ostane v oblasti liberalne slovenske stranke, kakor je bil doslej. Vendar je postavila ista stranka v 1. razredu kot kandidata tudi kanonika Sušnika, jedinega moža katoliško-narodne stranke. A s tem se ta stranka nikakor ni mogla zadovoljiti; zato je kan. Sušnik odklonil ponujeni mu mandat. — Opomniti treba tudi, da dr. V. Gregorič, vodja takoimenovane srednje stranke in izdajatelj »Slov. Lista«, tudi ni bil več izvoljen.

Računajoč na razdor med slovenskima strankama so Nemci vkljub proglašeni spravi postavili v vseh treh razredih po dva svoja kandidata ter poskusili svojo srečo. A bila jim je zelo nemila. Padli so na čeli črti, in sicer v 2. in 3. razredu z veliko manjšino; v 1. razredu pa razlika v številu glasov ni bila velika.

Značilno je, da so se nemški nacionalci in liberalci združili s socialnimi demokrati, in da so strastno agitirali celo nekateri uradniki. —

Katoliško-narodna stranka se je mnogoštevilno udeležila volitev vkljub temu, da med kandidati ni bilo nijednega njenega moža. S tem je pokazala svojo lojalnost in strpnost nasproti liberalni stranki in dokazala, da ji ni za osebnosti, kar se ji je tolikokrat očitalo, temveč le za načela, in da ni brezdomovinska, temveč še vedno strogo narodna, kakor je bila vselej. Kakor liberalna stranka glasom pravne pogodbe prav za prav ni bila obvezana odstopiti katoliški stranki kak mandat v mestnem zboru, tako pa tudi katoliška stranka po isti pogodbi ni bila obvezana udeležiti se volitve. A storila je to vendar-le, da je pomagala vreči zopet se vzdigajočo nemško moč.

Ta korak konservativne stranke je vsekako časten za njo samo. Pokazala je svojo dobro voljo za započeto spravo in za složno delovanje. Zdaj je dolžnost liberalne stranke, da tudi ona pokaže svojo dobro voljo in tudi nekaj požrtvovalnosti — v dejanju! Ako se to zgodi, potem sprava ne bo ostala brez pomena, in upati bomo smeli zopet boljših časov. Vsekako pa bo moral mestni zastop upoštevati, da je izvoljen deloma tudi z glasovi katoliško-narodne stranke, in zato, ako bo hotel taktno postopati, ne bo smel prezirati njenih opravičenih teženj in želja, katera so pač dovolj znane.

Sramotna vez med Slovenci in Nemci je torej odločno pretrgana in obe slovenski stranki sta se pokazali zopet složni pri narodnem delu. Dal Bog, da bi se naše javne politične razmere razvijale v tem toku naprej! —

V Ljubljani se je ustanovilo novo društvo, ki se imenuje »slovensko delavsko stavbeno društvo«, ki ima ta namen, da pomaga delavcem do lastnega, zdravega stanovanja.

Prvi maj, ki je bil letos izredno lep dan, je zopet malo razburil naše socialne demokrate. A do posebnih izgrediv ni prišlo; le njih časnik je izšel črno tiskan na rudečem papirju. No, to je res nekaj nenavadnega, a le — papirnat izgrediv, kakoršnega si tudi otroci včasih dovolijo pri svojih igrah, ko se našemijo z živorudečim ali višnjevim ali zelenim papirjem, v kakoršnega se navadno cikorijska zavija. Take hudomušne šale tudi socialnim demokratom z mirno vestjo lahko dovolimo. Krščanski socialisti pa so isti dan priredili velikansk izlet na divno Šmarno goro, kjer se je razvila najlepša, poštena zabava. —

Konjiška železnica.

Pri seji deželnega zbora dne 25. februarja je bilo poročilo posebnega odseka za železniške zadeve o poročilu deželnega odbora priloga št. 60 na dnevnem redu, kako se je postava o pospeševanju lokalnih železnic na Štajarskem izvrševala v dobi od dne januarja 1897 do januarja 1898.

Iz zanimive debate, ki se je ob tej priliki vnela, povzamemo sledeče: Poročevalec železniškega odseka dr. Link se je spominjal, s kakim zanimanjem so se prejšnja leta poslušali nasveti železniškega odseka, s kakim veseljem se je pozdravila v deželi vsaka nova lokalna železnica, da pa je v zadnjem času ta optimizem rodil celo pesimizem, ker je deficit fonda za lokalne železnice postajal vedno večji in železnice sploh niso prinašale onih gospodarskih dobičkov, kot se je pričakovalo. Proga Celje-Velenje je v letu 1896 prinesla 40.000 gld. prebitka, proge Wieselsdorf-Stainz in Poljčane-Konjice pa žali Bože znova zdatnega deficita. Po govoru poslanca Rochlitzera, ki je predlagal, da naj deželni odbor pravočasno napravi sklepne račune o prometu deželnih železnic tako da deželni železniški svet zamore o predlogih izraziti svoje mnenje in se omogoči da se le-ti prec o početku deželnozbornske sesije predložijo v posvetovanje deželnemu zboru, je govoril poslanec Žičkar:

«Visoki deželni zbor! V poročilu visokega deželnega odbora in železniškega odseka je zabilježena malo tolažljiva vest, da mora konjiški okraj za leto 1897. vplačati svoto 6300 gld v to svrhu, da se pokrije deficit pri prometu lokalne železnice Poljčane-Konjice, ter da mora razun tega še tudi dežela plačati 5485 gld. 16 kr. Okraj konjiški in dežela štajarska plačata na ta način zajedno za poravnanje deficita nič manj kot blizu 12.000 gld. Radi tega je gotovo opravičeno vprašanje, kje tiči vzrok pasivnosti te železnice. Ni dvomiti, da se je, predno se je pričela zidati železnica, računalo na vse strani bode li rentabiliteta železnice osigurjena ali ne. Doznal sem sam, da je deželni železniški urad znižal množino blaga na tej železnici, kot jo je naznanil okrajni zastop konjiški,

na polovico. Izračunalo se pa je, da kljubu tej redukciji množine blaga, ki bi se moralo prevažati, lokalna železnica ne bi smela zgubiti svoje aktivnosti. Ko se je pa proga Poljčane-Konjice otvorila, nakrat ni bilo nikacih predmetov za prevažanje, ker se je blago kot poprej po okrajni cesti vozilo. Kot član okrajnega zastopa konjiškega stavl sem v jedni plenarnih sej predlog, naj okrajni odsek prosi deželni železniški urad za znižanje tarifov pri prevažanju blaga. V okraju vlada namreč splošno mnenje, da so previsoki tarifi osobito krivi, da je železnica pasivna. Na ta svoj predlog sem kaj čuden odgovor dobil. Predsednik je namreč pojasnil, da je radi tega interveniral v Gradcu na pristojnem mestu. Odgovorilo se mu je pa, »da se bodo ljudje že navadili na višje tarife.« Prešla so sedaj leta, ljudje se pa še vedno niso privadili višjim tarifom. Blago se tudi sedaj še z vozom prevažava iz Poljčan v Konjice in naobratno. Ni čudež, da je ljudstvo celega okraja trdno prepričano, da je to uzrok pasivnosti železnice. (Konec prih.)

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Mestni zbor dunajski se veliko trudi, da bi se 50letnica cesarjevega vladanja dostojno obhajala. — Socialni demokratje so napravili 1. majnika velikanski obhod, toda vedli so se še dokaj mirno.

Češko. Zdi se, da se hoče dr. Gregr odcepiti od mladočeške stranke ter popolnoma prestopiti v radikalni tabor. — Ker nemški dijaki še vedno izzivajo česko praško prebivalstvo, dogajajo se večkrat kaki izgrediv. Redarstvo se bo neki za-to v Pragi pomnožilo, da lažje ohrani mir.

Kranjsko. Občinski odbor v Kamniku je sklenil napraviti v spomin petdesetletnice vladarjeve mestno hranilnico. — Nemški poslanec dr. Schaffer je bil izvoljen s pomočjo slovenskih liberalcev v deželni odbor. A sedaj, ko so slov. liberalci popustili zvezo z Nemci, in torej za Schafferjem ne stoji več večina deželnega zbora, še Schaffer vedno sedi v odboru.

Koroško. Shod Ciril-Methodove podružnice v Kotmarivasi se je dne 24. aprila jako lepo vršil. Pozneje ponoči pa so napadali Nemci zborovalno hišo s kamenjem. — Prihodnji četrtek ima katoliško-politično in gospodarsko društvo za koroške Slovence v Celovcu svoj letni občni zbor.

Primorsko. Jezuvit Pavišič se je v Trstu javno razgovarjal s socialnimi demokrati o socialnem vprašanju. Ugnal jih je s svojo učenostjo in govorniško spretnostjo v kozji rog. Tiho so demokratje pripoznavali, da se držijo laži — nauka.

Vnanje države.

Vojska. Boj med severno-amerikanskimi državami in Španijo je bil že več dnij napovedan. Toda do resnega boja je prišlo še komaj prvi dan majnika in sicer ne na Kubi ampak na Filipinih. Boj se je končal za Španjce nesrečno. Španjci so bili na napad sicer pripravljeni, toda njihovo brodovje na Filipinih je jako maloštevilno in v slabem stanju. Pričakovati je bilo torej že naprej, da Španjci ne bodo kos svojim nasprotnikom. Blizu štiri ure je trpela bitka med sovražnim brodovjem. Amerikanci so zmagali. Izguba na španjski strani je zelo velika. Dve ladiji sta popolno zgoreli, jedna ladija se je razbila in več drugih je poškodovanih. Okoli 2000 Španjcev je zgubilo v bitki življenje, mej temi tudi jeden kapitan. V Ameriki je vzbudila zmaga veliko navdušenje in s ponosom se izgovarja ime Devey, ki je vodil v bitki ameriškansko brodovje. Na Španjskem pa se obrača nevolja nad izgubo proti vladi in blagi vladarici Mariji Kristini. Listi poročajo, da je po več mestih na Španjskem že buknila